

په اروپا کی دمیشته افغانانو د تولنو فدراسیون
فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا
۲۰۱۳/۰۸/۱۸

Federation of Afghan Refugee Organizations in Europe

۲۸ اسد را گرامیداریم و از پیش کسوتان آن بیاموزیم!

بازهم سالروز ۲۸ اسد، روز استرداد استقلال افغانستان از استعمار انگلیس فرارسید. تجلیل از خاطره تابناک این روز عنعنۀ خجسته ایست که نوراستقلال طلبی و ترقیخواهی را یکبار دیگر در روح نسل های امروز میدمد. شاه امان الله توانست با اتکا به همین اصول یعنی استقلال، آزادی و ترقیخواهی نام خویش را بحیث مثال یک زمامدار خوب در تاریخ افغانستان ثبت و تسجیل کند.

در پهلوی شاه امان الله شخصیتهای برجسته ای نیز موجود بودند که در امر استقلال خواهی و پیشبردسیاستهای اصلاح طلبانه و ترقی خواهانه، شاه مترقی را همراهی و تشویق میکردند. یکی ازین شخصیتها علامه محمود طرزی است که نقش او را حتی در شکل گرفتن افکار شاه امان الله نمیتوان انکار نمود. امسال میکوشیم با یادآوری ولو مختصر از کارکردهای علامه محمود طرزی و نقش برجسته که او در آوردن اصلاحات فکری در جامعه و ستمدهی درست برنامه های اصلاحی شاه امان الله ایفا کرده است، ازین شخصیت ملی و اصلاح طلب قدرانی کنیم.

محمود طرزی در سال ۱۸۶۵ در شهر غزنی به دنیا آمد. پدرش غلاممحمد خان فرزند سردار رحمدل خان قندهاری، رئیس قبیله محمدزایی بود. مادر محمود طرزی، از خاندان سدوزایی و دختر شهزاده مودودخان بود. خانواده محمود طرزی، در عهد پادشاهی عبدالرحمن خان به قلمرو ترکیه عثمانی تبعید شد. آنها سرانجام به دمشق، مرکز روشنفکری امپراطوری عثمانی مهاجرت نموده و همانجا ساکن شدند. طرزی جوان به زودی دو زبان عربی و ترکی را آموخت و سپس به زبانهای آلمانی، فرانسوی و انگلیسی نیز تسلط پیدا کرد. وی دوبار به نقاط مختلف اروپا سفر کرده و در جریان دوسال توقف خود در استانبول (۱۸۹۶ - ۱۸۹۷) با سید جمالالدین افغان آشنا شد. طرزی تحت تاثیر افکار و عقاید سیدجمال الدین افغان در مورد نوگرایی در اسلام قرار می گیرد. در سال ۱۹۰۳ امیرحبيب الله یک سلسله اصلاحات اجتماعی را آغاز کرد و همزمان با آن خانواده طرزی را موردعفو قرار داد. متعاقباً خانواده طرزی به کابل باز گشت. دودختر محمود طرزی به عقد نکاح دوپسر امیرحبيب الله (شهزاده ها امان الله و عنایت الله) در آمدند. ثریا، دختر محمود طرزی همان ملکه ثریای مبارز است که در عهد امانی بنیانگذار نهضت نسوان و جریده ارشادالنسوان در افغانستان شد.

محمود طرزی با توشه از دانش و تجربه، بحیث یک ژورنالیست جهان دیده به وطن آبائی خویش برگشت. در تمام دوران فعالیت ادبی و روزنامهنگاری اش در دوره پادشاهی امان الله برای تحول و تجدد در جامعه افغانستان تلاش خستگی نا پذیر بخرج داد. جریده سراج الاخبار که محمود طرزی از سال ۱۹۱۱ به بعد مدیر مسؤل آن بود وسیله بود برای روشنگری در دست محمود طرزی. طرزی توانست این جریده را با درایت حتی در سخت ترین شرایط تحت فشار بخشی از روحانیت که آله دست انگلیس ها بود، حفظ کند. فعالیتهای ترقیخواهانه محمود طرزی محدود به روشنگری نبود. طرزی توانست بحیث دیپلمات برجسته نقش مهم در تدوین سیاست خارجی مستقل دوره امانی ایفا

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

نماید. علاوه بر محمود طرزی مشاور ارشد شاه امان الله در ساحات مختلف، از جمله قانونگذاری بود. محمود طرزی که نظریات اصلاح طلبانه اش تحت تأثیر افکار سید جمال الدین افغان شکل گرفته بود، توانست با استفاده از محیط مناسب دوره امانی در اصلاح شرایط اجتماعی و اقتصادی کشور نقش فعال ایفا کند. در دا وحسرتا که آن بخش روحانیت که وابسته به انگیس بود، توانست توطئه شوم هندبرتانوی برای سقوط رژیم امانی را از طریق تحمیق حبیب الله (بچه سقا) عملی سازد. محمود طرزی بار دیگر ناگزیر به ترک وطن شد. بلاخره محمود طرزی فرزند صادق وطن، پدر ژورنالیسم در افغانستان، روشنگر نستوه، هنرمند پیشگام در بخش نویسندگی، شعر و ترجمه آثار ادبی، اصلاح طلب فعال و آزادیخواه بزرگ در دیار هجرت (ترکیه) جان بحق سپرد. بگذار جوانان ما شاه امان الله، محمود طرزی و سایر ترقیخواهان همزم شان را مثال قرار داده وبا صداقت، تقوی وجدیت در راه ترقی و آبادانی کشورگام بردارند.

(سکرتریت فارو)

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درننبت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکې په خیر و لولئ